

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*
THE GUIDELINE ON THE RISK MANAGEMENT TO ACADEMIC
IN SCHOOLS UNDER THE PROVINCIAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN NORTHEASTERN THAILAND

พชรวิทย์ จันทศิริสิริ

Pacharawit Chansirisira

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

ราตรี เลิศหัวทอง

Ratree Loedwathong

โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน

Nongsungwittayayon School, Thailand

E-mail: pacharawit05@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 352 คน ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี PNI Modified และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้บริหาร และ 2) ครู โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.61), ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.56) มี 5 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านผลผลิต ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = 0.63), ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.58) 1.2) ด้านผู้รับบริการ ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.73), ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.61) 1.3) ด้านปัจจัยนำเข้า

* Received 24 August 2021; Revised 25 September 2021; Accepted 1 October 2021

($\bar{X}$ = 3.79, S.D.= 0.53), ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.= 0.54) 1.4) ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$ = 3.79, S.D.= 0.61), ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.= 0.53) และ 1.5) ด้านผู้ส่งมอบ ($\bar{X}$ = 3.77, S.D.= 0.58), ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.55) และ 2) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ มี 7 ด้าน ได้แก่ 2.1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2.2) การวิจัย วัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน 2.3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2.4) การประสานความร่วมมือพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 2.5) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 2.6) การวางแผนงานด้านวิชาการ และ 2.7) การนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารจัดการความเสี่ยง, งานวิชาการ, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The objectives of the research article were to study: 1) the current situation and desirable characteristic, need, and want of the risk management on the academic department of the schools running under the Provincial Administrative in northeastern Thailand. And 2) the guidelines for the risk management to the academic department of the schools running under the Provincial Administrative in northeastern Thailand. This was an integrated research design for mixed-method quantitative using questionnaires, simple random queries. The sample group includes School administrators and teachers of 352 peoples. By using analyzed frequency, percentage, mean, standard deviation, and analyze the priorities of the necessary needs PNI Modified. And qualitative using in-depth interviews and focus groups by purposive sampling, key informants such as 1) executives and 2) teachers by seminar based on experts of 10 peoples. By content analyzing and summarizing. The research was found that: 1) current situation and desirable characteristic by through images of the highest level ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.61), ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.56). There are 5 sides including 1.1) Outputs ($\bar{X}$ = 3.76, S.D.= 0.63), ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.= 0.58), 1.2) Customers ($\bar{X}$ = 3.75, S.D.= 0.73), ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.= 0.61), 1.3) Inputs ($\bar{X}$ = 3.79, S.D.= 0.53), ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.= 0.54), 1.4) Process ($\bar{X}$ = 3.79, S.D.= 0.61), ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.= 0.53), and 1.5) Suppliers ($\bar{X}$ = 3.77, S.D.= 0.58), ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.= 0.55). And 2) guidelines for the risk management there are 7 aspects including 2.1) teaching and learning management in educational institutions, 2.2) research, measurement, evaluation, and comparison of learning outcomes, 2.3) curriculum development of educational institutions, 2.4) Coordination

for development of local curricula with educational institutions and other organizations, 2.5) development of internal quality assurance systems and educational standards, 2.6) academic planning, and 2.7) educational supervision.

Keywords: Guidelines, Risk Management, Academic, Provincial Administrative

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่ผลักดันให้พัฒนาคนเป็นสำคัญ และกระจายอำนาจที่เป็นจริงแก่ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและการพัฒนาของสังคม หรือชุมชน คำว่า “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของอำนาจและการควบคุมจากศูนย์กลางไปยังส่วนปลาย เป็นการปรับเปลี่ยนอำนาจและความรับผิดชอบจากส่วนกลางไปยังกลุ่มวิชาชีพใน ชุมชนในทางการศึกษา “การกระจายอำนาจทางการบริหารและการจัดการศึกษา” หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กร โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารและกระบวนการทางกฎหมายที่จะมอบอำนาจขั้นต้น และความรับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โครงสร้างงานสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาสู่ท้องถิ่น มีเป้าหมายหลักในการมุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ดังนั้น ความสัมพันธ์ของส่วนกลาง (กระทรวง) กับส่วนภูมิภาค (เขตพื้นที่การศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สถานศึกษา) แบ่งบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานทางการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยถือได้ว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันองค์กรภาครัฐให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้เป็นรูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ การบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางการบริหารงานที่ควรนำมาประยุกต์ใช้อยู่ตลอดเวลา (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2550) การบริหารความเสี่ยง คือ เครื่องมือการบริหารจัดการที่มีคุณค่า เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยป้องกันรักษา ส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยง อาศัยอำนาจ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 รวมไปถึง พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต่างก็มีความตระหนักในเรื่องของการ บริหารความเสี่ยง และในการบริหารงานของสถานศึกษา งานวิชาการ นับเป็นงานหลักที่สำคัญ ที่สุด (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนต้องรับผิดชอบในการพัฒนา เด็ก นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้ หากสถานศึกษาไม่ดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้ ครบคลุมงานวิชาการก็จะทำให้ การดำเนินงานไม่บรรลุพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาด้านงานวิชาการ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่สถานศึกษาจะเกิดความเสี่ยง เกี่ยวกับงานวิชาการ โดยการบริหาร ความเสี่ยงด้านงานวิชาการจะช่วยนำพาองค์กรก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง ดังนั้น ภาครัฐ โดยเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่มี ความสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ในระดับ อาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนในระดับต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนในด้านวิชาชีพสำหรับการพัฒนา สังคมและประเทศชาติ หลักการสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาคือ ต้องฝึกผู้เรียนให้มี ประสบการณ์จนสามารถทำงานได้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับชุมชน สังคมและสถาน ประกอบการ ภายใต้ปรัชญาของการจัดการอาชีวศึกษาที่ว่า จะต้องจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ดังนั้น การจัดการอาชีวศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มี งานทำ มีอาชีพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า (สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2555) และให้สอดคล้องตามมาตรา 20 ที่กำหนดไว้ว่า “การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง” และมาตรา 6 “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาใน ด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับ การศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบ

อาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551) ปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบอาชีวศึกษาถูกปล่อยปละละเลยจนมีคุณภาพต่ำและมีปัญหาภาพลักษณ์ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายคือ นักเรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี เนื่องจากการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำและโอกาสในการทำงานเปิดรับน้อย และด้านภาคธุรกิจประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ และความสามารถในการแข่งขันตกต่ำลง รวมถึงด้านระบบการศึกษามีต้นทุนสูงขึ้นและผลตอบแทนจากระบบการศึกษาลดลง เนื่องจากนักเรียนสนใจในระบบอุดมศึกษามากกว่าอาชีวะ เนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะเน้นความรู้เชิงวิชาการ (ณัฐสิริ รัช เกียรติวงศ์, 2561) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษานโยบายการบริหารผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงาน และเป็นรูปแบบของการพัฒนาการดำเนินงานในมิติใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนเสนอแนะการพัฒนากระบวนการจัดการผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำของผู้ประกอบการของสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการการศึกษา และผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพแก่ประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 213 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครู ได้แก่ ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,343 คน (วิทยาลัยการอาชีวกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561)

1.1.1 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนแบ่งตามสัดส่วนจากการจำแนกตามขนาดได้ 32 โรงเรียน (เล็ก, กลาง, ใหญ่, ใหญ่พิเศษ) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 96 คน และครู ได้แก่ ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 256 คนทั้งสิ้นจำนวน 352 คน โดยใช้การเปิดตาราง Krejcie and Morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

1.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ การเลือกแบบเจาะจงจากสถานศึกษามีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice จำนวน 3 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่รับผิดชอบขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน และ 2) ครู ได้แก่ ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ทั้งหมดจำนวน 10 คน ซึ่งทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป มีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ การศึกษาเอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยง การบริหารงานด้านวิชาการ และรูปแบบและการพัฒนารูปแบบเชิงระบบ

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง มีปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด) และ 3) ข้อเสนอแนะ และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) วิเคราะห์ความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา และ 3) นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ (Likert R. 1967) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน (แบบสอบถาม) ระยะที่ 2 วิเคราะห์ความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์แล้วเสนอแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ เชิงปริมาณวิเคราะห์สถิติด้วย SPSS (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554) เพื่อหาค่าทางสถิติของข้อมูลที่ศึกษาคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI_{Modified} และเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต และ 5) ด้านผู้รับบริการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น						PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า (Suppliers)	3.77	0.58	มาก	4.32	0.55	มาก	0.145	3
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (In puts)	3.79	0.53	มาก	4.34	0.54	มาก	0.145	3
3. ด้านกระบวนการ (Process)	3.79	0.61	มาก	4.34	0.53	มาก	0.145	3
4. ด้านผลผลิต (Out puts)	3.76	0.63	มาก	4.40	0.58	มาก	0.170	1
5. ด้านผู้รับบริการ (Customers)	3.75	0.73	มาก	4.38	0.61	มาก	0.168	2
รวม	3.77	0.61	มาก	4.35	0.56	มาก	0.153	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$ = 3.79, S.D. = 0.61) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X}$ = 3.79, S.D. = 0.53) รองลงมาได้แก่ ด้านผู้ส่งมอบ ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.58) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับบริการ ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.73)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .056) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.58) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.54) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.53) และ ด้านผู้ส่งมอบ ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.55)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยภาพรวม (PNI = 0.153) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากลงไปหาน้อย พบว่า ด้านผลผลิต (Out Puts) (PNI = 0.153) รองลงมา คือ ด้านผู้รับบริการ (Customers) (PNI =0.168) และด้านผู้ส่งมอบ (Suppliers) ด้านปัจจัยนำเข้า (In puts) และด้านกระบวนการ (Process) มีลำดับเท่ากัน (PNI =0.145) โดยมีรายละเอียดรายด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้าน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น						PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า								
จัดหาวิทยากรเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.51	0.83	มาก	4.24	0.76	มาก	0.207	1
จัดหาบุคลากรครูอย่างเพียงพอสำหรับจัดการเรียนการสอน	3.59	0.91	มาก	4.24	0.84	มาก	0.181	2
จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลสรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอน การในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	3.62	0.87	มาก	4.26	0.78	มาก	0.176	3
รวม	3.94	0.74	มาก	4.32	0.55	มาก	0.096	
ด้านปัจจัยนำเข้า								
ผู้บริหารลดภาระงานบริหารของครู เพื่อให้ครูมุ่งเน้นงานการสอนเป็นหลัก	3.27	1.00	ปานกลาง	4.28	0.81	มาก	0.308	1
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ โดยวัดจากทักษะความรู้ และความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์	3.43	0.70	ปานกลาง	4.20	0.80	มาก	0.224	2

รายการประเมิน	ความคิดเห็น							PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์					
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล			
นักเรียนมีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	3.53	0.74	มาก	4.30	0.71	มาก	0.218	3	
รวม	3.84	0.79	มาก	4.34	0.54	มาก	0.130		
ด้านกระบวนการ									
มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัย ผลงานวิชาการเกี่ยวกับการศึกษากับสถานศึกษาองค์กร หน่วยงานและสถาบัน	3.44	0.89	ปานกลาง	4.22	0.76	มาก	0.226	1	
มีการจัดอบรมสัมมนาการผลิตสื่อ การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน	3.60	0.83	มาก	4.37	0.71	มาก	0.213	2	
มีการใช้การวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพปัญหาสภาพปัจจุบันและแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม	3.55	0.80	มาก	4.28	0.71	มาก	0.205	3	
รวม	3.59	0.91	มาก	4.34	0.53	มาก	0.208		
ด้านผลผลิต (Out puts)									
นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	3.49	0.83	ปานกลาง	4.35	0.71	มาก	0.246	1	
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นผ่านเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.51	0.84	มาก	4.33	0.76	มาก	0.233	2	
นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.59	0.73	มาก	4.38	0.77	มาก	0.220	3	
รวม	3.51	0.83	มาก	4.40	0.58	มาก	0.253		
ด้านผู้รับบริการ (Customers)									
มีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลถึงคุณภาพทางการศึกษาที่เหมาะสม	3.74	0.86	มาก	4.40	0.61	มาก	0.176	1	
มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งการเรียนรู้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานสถานศึกษาอื่นๆ	3.76	0.83	มาก	4.40	0.69	มาก	0.170	2	
มีความพึงพอใจในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	3.76	0.82	มาก	4.38	0.71	มาก	0.164	3	
รวม	3.62	0.87	มาก	4.38	0.61	มาก	0.209		

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา มีดังนี้

1. ด้านผู้ส่งมอบปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.74), ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.55) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จัดหาวิทยากรเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.83), ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ จัดหาบุคลากรครูอย่างเพียงพอสำหรับจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.91), ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.84) และน้อยสุดคือ จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลสรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.87), ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.79), ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.54) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารลดภาระงานบริหารของครูเพื่อให้ครูมุ่งเน้นงานการสอนเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 1.00), ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ โดยวัดจากทักษะความรู้ และความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.70), ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.80) และน้อยสุดคือ นักเรียนมีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.74), ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71)

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.91), ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัย ผลงานวิชาการเกี่ยวกับการศึกษากับสถานศึกษาองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.89), ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ มีการจัดอบรมสัมมนาการผลิตสื่อการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.83), ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.71) และน้อยสุดคือ มีการใช้การวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพปัญหาสภาพปัจจุบันและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.80), ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71)

4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.83), ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.83), ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นผ่านเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.74), ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.55) และน้อยสุดคือ นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการ

เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.73), ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.77)

5. ด้านผู้รับบริการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.87), ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.5561) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลส่งผลถึงคุณภาพทางการศึกษาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.86), ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งการเรียนรู้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานสถานศึกษาอื่นๆ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.83), ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.69) และน้อยที่สุดคือ มีความพึงพอใจในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.82), ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.61)

แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาควะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา การเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาแผนการเรียน โปรแกรมการเรียนการสอน และกิจกรรม สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการที่เตรียมไว้เพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาความรู้ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง” (ครูคนที่ 2, 2561)

2. ด้านการวิจัย วัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน คือ สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูนำองค์ความรู้จากการพัฒนาตนเองมาขยายผลสู่ผู้เรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ครู ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลทุกครั้งหลังการสอน เพื่อปรับปรุงให้การสอนมี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“เพื่อให้การเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด ความสำเร็จ ผู้สอนควรมีการประเมินศักยภาพของผู้เรียนเพื่อปรับการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน” (ครูคนที่ 2, 2561)

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาได้กำหนด เป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกแผนกสาขาวิชาชี้พออย่างชัดเจน มีการประเมิน หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และควรวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“การพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนนั้น ล้วนเป็นเป้าหมายของหลักสูตร สถาบันการศึกษาควรมีเครือข่ายการสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม และสถานประกอบการ และผู้ใช้แรงงาน เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานสมรรถนะกำลังคนของอาชีวศึกษา” (ครูคนที่ 5, 2561)

4. ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คือ สถานศึกษาควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร และการร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“บทบาทหน้าที่สำคัญของโรงเรียนต่อชุมชน คือ ให้การศึกษาอบรมแก่บุคลากรในชุมชน และบทบาทสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน คือ มีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา” (ครูคนที่ 2, 2561)

5. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา คือ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“การพัฒนาระบบระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ได้แก่ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา” (2, 2561)

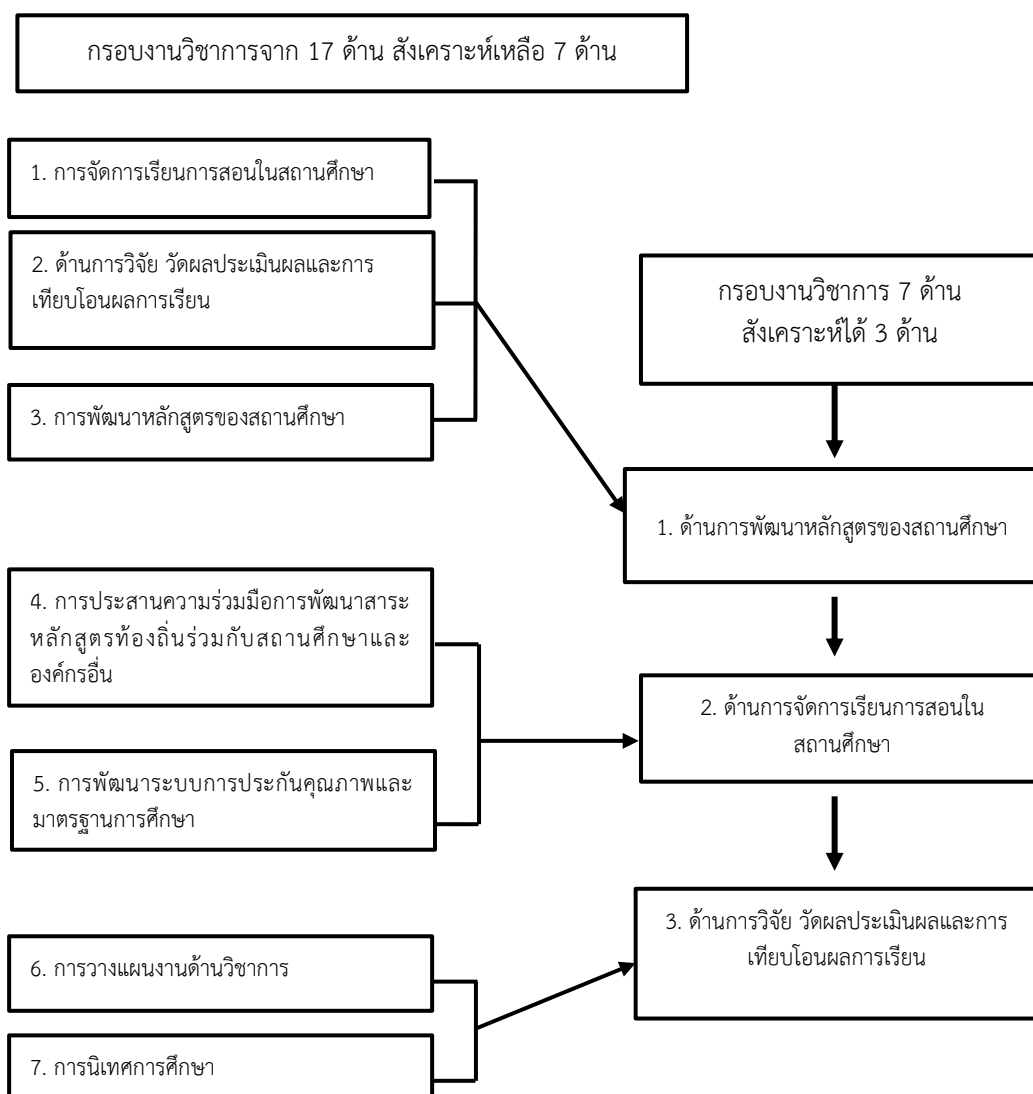
6. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ คือ การวางแผนบริหารงานของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจจากเขตพื้นที่การศึกษาให้บริหารจัดการ ด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการริเริ่มการดำเนินงาน ในการกำหนดนโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้” (ผู้บริหารคนที่ 1, 2561)

7. ด้านการนิเทศการศึกษา คือ เป็นเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งจะส่งเสริมให้การสนับสนุน และพัฒนามาตรฐานของการศึกษา สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า

“เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการร่วมมือรวมพลังของทุกฝ่ายในการพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพของผู้เรียน และเกิดการพัฒนางานวิชาชีพครู” (ครูคนที่ 3, 2561) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วิเคราะห์ความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมาได้แก่ ด้านผู้ส่งมอบ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับบริการ และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผลผลิต รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และ ด้านผู้ส่งมอบ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวม (PNI = 0.153) ค่ามากที่สุด คือ ด้านผลผลิต (Out puts) (PNI = 0.153) และรองลงมา คือ ด้านผู้รับบริการ ดังผลการวิจัยของ ลือชัย แก้วสุข ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาด้านการนำแผนการผลิตกำลังคนไปปฏิบัติ มีความจำเป็นพัฒนาเป็นลำดับแรกคือการสนับสนุนห้องปฏิบัติการจากสถานประกอบการ ความร่วมมือรับนักศึกษาฝึกงาน การบริหารงบประมาณและการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องฯ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการผลิตกำลังคน มีความจำเป็นพัฒนา การประเมินผล และการเผยแพร่ผลการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านการวางแผนการผลิตกำลังคน มีความจำเป็นพัฒนาการนำผลการประเมินไปปรับปรุง ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การมีระบบคิดที่สามารถแก้ปัญหาในงานได้ และมีทักษะที่เกี่ยวข้องฯ (ลือชัย แก้วสุข, 2555)

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการวิจัย วัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 5) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 6) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ดวงจันทร์และคณะ ที่พบว่า รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารหลักสูตร มี 4 ตัวแปร คือ 1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และ 4) การประเมินผลและการพัฒนา หลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนการสอน มี 4 ตัวแปรคือ 1) ความรู้ความสามารถของครูในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การใช้สื่อการสอน และ 4) การนิเทศการสอน และ องค์ประกอบที่ 3 งานวัดและประเมินผล มี 3 ตัวแปร คือ 1) การวางแผนการวัดผล และประเมินผลระดับสถานศึกษา 2) การดำเนินการวัดผลและประเมินผลและ 3) การสรุปรายงานผล โดยทั้ง 3 องค์ประกอบมีการบริหารความเสี่ยงด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ระบุความเสี่ยง 2) ประเมินความเสี่ยง 3) การจัดการความเสี่ยง และ 4) การสรุปและรายงานผล ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูควรนำการบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สุภาวดี ดวงจันทร์ และคณะ, 2559)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านผลผลิต 2) ด้านผู้รับบริการ 3) ด้านปัจจัยนำเข้า 4) ด้านกระบวนการ และ 5) ด้านผู้ส่งมอบ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา ค่ามากที่สุด คือ ด้านผลผลิต และรองลงมา คือ ด้านผู้รับบริการ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการวิจัย วัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านการประสานความร่วมมือพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 5) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 6) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ ควรมีการจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่ออ้างอิง โดยต้องมีการรายงานผลการดำเนินการตามช่วงเวลาที่กำหนดอย่างชัดเจน ที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มเติมและประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน โดยแนวทางที่ดีที่สุดบุคลากรในแต่ละโรงเรียนควรร่วมกันเรียนรู้และพัฒนารูปแบบสถานศึกษาของตนเอง และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนในระดับอื่น ๆ รวมถึงขนาดของสถานศึกษา เพื่อยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครูคนที่ 2. (9 มีนาคม 2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ราตรี เลิศหว่าทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- ครูคนที่ 3. (9 มีนาคม 2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ราตรี เลิศหว่าทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- ครูคนที่ 5. (9 มีนาคม 2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ราตรี เลิศหว่าทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- ณัฐสิริ วัชรเกียรติวงศ์. (2561). การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2551). กรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการ: แนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ผู้บริหารคนที่ 1. (9 มีนาคม 2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ราตรี เลิศหว่าทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้บริหารคนที่ 2. (9 มีนาคม 2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ราตรี เลิศหว่าทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- ลือชัย แก้วสุข. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยการอาชีพกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). สถิติข้อมูลบุคลากร. เรียกใช้เมื่อ 14 มกราคม 2561 จาก <http://www.techno.vec.go.th>

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2550). คู่มือการบริหารความเสี่ยง. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2555). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: แผนกวิชาการพัฒนวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภาวดี ดวงจันทร์ และคณะ. (2559). รูปแบบการบริหารความเสี่ยงของงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(3), 35-51.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.